

Slimību profilakses un kontroles centrs

Ieteikumi ceļotājiem uz Brazīliju

01.02.2018

Februāra vidū Brazīlijā notiek starptautisks masveida pulcēšanās pasākums - karnevāls, un šajā laikā tur paredzams arī Eiropas ceļotāju pieplūdums. Tā kā Brazīlijā tiek reģistrēts dzeltenais drudzis, saslimšanas gadījumu skaits nevakcinēto Eiropas ceļotāju vidū, iespējams, varētu palielināties.

Dzeltenā drudža uzliesmojums Brazīlijā tika izziņots par izbeigušos 2017. gada septembrī, tomēr jau no decembra atkal tika novērots jauns saslimšanas gadījumu skaita pieaugums un primātu vidū novērotas epizootijas, kas liecināja par dzeltenā drudža vīrusa cirkulācijas atjaunošanos Brazīlijā un jo īpaši Sanpaulu (São Paulo) štatā.

No 2018. gada 16. līdz 23. janvārim Brazīlija ziņoja par 95 dzeltenā drudža gadījumiem un 33 letāliem gadījumiem. Gadījumi norisinājās sekojošos apgabalos: São Paulo (41), Minas Gerais (39) un Riodežaneiro (15). Pēdējā pusgada laikā konstatēti 2 653 epizootijas gadījumi primātiem, t.sk. 453 apstiprināti pat apgabalos, kuri iepriekš netika uzskatīti par dzeltenā drudža riska apgabaliem: Mato Grosso, Minas Gerais, Riodežaneiro un São Paulo (lielākā daļa).

PVO rekomendācijās ceļotājiem uz Brazīliju (<http://www.who.int/ith/2017-ith-country-list.pdf>) ieteikts vakcinēties pret dzeltenu drudzi visiem, kas vecāki par 9 mēnešiem, un dosies uz sekojošiem štatiem: Sanpaulu (São Paulo, pieņemts nesen), Amapá, Amazonas, Distrito Federal, ietverot galvaspilsētu Brazīlija, Goiás, Maranhão, Mato Grosso, Mato Grosso do Sul, Minas Gerais, Pará, Rondônia, Roraima and Tocantins, kā arī sekojošas vietas: Bahia, Paraná, Piauí, Rio Grande do Sul, Santa Catarina un São Paulo.

Vakcinācija ir ieteicama arī ceļotājiem, kas apmeklē Iguasu ūdenskritumus.

No 2017. gada 31. janvāra papildu zonas, kurās starptautiskajiem ceļotājiem ir ieteicama vakcinācija pret dzeltenu drudzi, ietver: Bahia štata sekojošas pašvaldības: Alcobasa; Belmonte; Canavieiras; Caravelas; Ilheus; Itacare; Mucuri; Nova Visosa; Porto Seguro; Prado; Santa Cruz Cabralia; Una; Urusuca; Almadina; Anage; Arataca; Barra do Chosa; Barro Preto; Belo Campo; Buerarema; Caatiba; Camacan; Candido Sales; Coaraci; CondeUba; Cordeiros; Encruzilhada; Eunapolis; Firmino Alves; Floresta Azul; Guaratinga; Ibicarai; Ibicui; Ibirapua; Itabela; Itabuna; Itagimirim; Itaju do Colonia; Itajupe; Itamaraju; Itambe; Itanhema; Itape; Itapebi; Itapetinga; Itapitanga; Itarantim; Itooro; Jucurusu; Jussari; Lajedao; Makarāni; Maiquinique; Mascote; Medeiros Neto; Nova Kanaa; Pau Brasil; Piripa; Planalto; Posoes; Potiragua; Ribeirao do Largo; Santa Cruz da Vitoria; Santa Luzia; São Jose da Vitoria; Teixeira de Freitas; Tremedal; Vereda; Vitoria da Conquista.

Espírito Santo štats ir pakļauts dzeltenā drudža izplatīšanās riskam, izņemot Vitorijas pilsētas teritoriju.

Riodežaneiro štats: pastāv risks, ka dzeltenais drudzis izplatīsies tālāk ziemeļu pašvaldībās, kas robežojas ar Minas Gerais un Espírito Santo štatiem: Bom Jesus do Itabapoana; Cambući; Cardoso Moreira; Italva; Itaperuna; Laje do Muriae; Miracema; Natividade; Porciuncula; Santo Antonio de Padua; São Fidelis; São Jose de Uba; Varre-Sai; Campos dos Goytacazes; São Francisco de Itabapoana; São João da Barra.

PVO ieteikumi vakcinēties pret dzeltenu drudzi neattiecas uz sarakstā neminētajām vietām, t.sk. Fortaleza, Recife, Riodežaneiro un Salvador pilsētām

Brazīlijā pastāv arī malārijas (*P. vivax* (84%), *P. falciparum* (15%)) risks, tādēļ būtu jāapsver malārijas ķīmijprofilakse. PVO norāda, ka malārijas risks eksistē lielākajā daļā mežu platību zem 900 m augstumā deviņos štatos Amazonas reģionā (Acre, Amapá, Amazonas, Maranhão (rietumu daļā), Mato Grosso (ziemeļu daļā), Pará (izņemot Belém pilsētu), Rondônia, Roraima un Tocantins (rietumu daļā)). Malārijas izplatības intensitāte ir augstāka džungļu raktuvju apgabalos, lauksaimniecības teritorijās, iezemiešu apgabalos un dažu pilsētu, kā Kruzeiros do Sulā, Manausā un Pforto Velho perifērijās. Malārijas risks ir iespējams arī tādu lielpilsētu perifērijās, kā Boa Vista, Macapá, Maraba, Rio Branco un Santarém. *P. vivax* pārneses risks eksistē Atlantijas mežu apgabalos, kā São Paulo, Minas Gerais, Riodežaneiro un Espirito Santo.

ECDC sniedz sekojošus ieteikumus ceļotājiem:

- pārbaudīt vakcinācijas statusu un, ja nepieciešams, vakcinēties saskaņā ar savas valsts un PVO ieteikumiem. Vakcīna pret dzeltenu drudzi ir ieteicama cilvēkiem, kas apmeklē vai dzīvo dzeltenā drudža riska zonās, no deviņu mēnešu vecuma un bez kontrindikācijām. Pirms vakcinācijas būtu

jāveic individuāla riska un ieguvuma analīze, ņemot vērā laika posmu, galamērķi, ceļojuma ilgumu un iespējamību saskarei ar odiem, kā arī individuālus riska faktorus blakusparādībām pēc dzeltenā drudža vakcinācijas. Pirms ceļojuma būtu jāpārbauda arī savas un savu bērnu līdzšinējās rutīnas vakcinācijas, kas ir paredzētas Vakcinācijas kalendārā, īpašu uzmanību pievēršot šādām infekcijas slimībām: poliomiēlīts, difterija, stingumkrampji (ieskaitot periodisku pieaugušo vakcināciju pret difteriju un stingumkrampjiem), garais klepus, masalas, epidēmiskais parotīts un masaliņas, un, nepieciešamības gadījumā, jāveic tās.

- veikt pasākumus, lai novērstu odu kodumus telpās un ārā, jo īpaši starp saullēktu un saulrietu, kad tie ir visaktīvākie. Šie pasākumi ietver:
- odu repelentu lietošanu saskaņā ar instrukcijām, kas norādītas produkta etiķetē;
- nepieciešamību valkāt kreklus ar garām piedurknēm un garas bikses;
- nepieciešamību uzturēties slēgtās telpās ar gaisa kondicionētāju, vai izmantot moskītu tīklus.

Karnevāla apmeklētāji Brazīlijā varētu būt apdraudēti arī no zarnu infekcijas slimībām un citām pārnēsātāju izraisītām infekcijām. Tādēļ ceļotājiem jāpievērš uzmanība standarta higiēnas pasākumiem, lai samazinātu zarnu infekcijas slimību risku, un pasargātu sevi no odu un citu kukaiņu kodumiem.

Standarta higiēnas pasākumi, lai samazinātu zarnu infekcijas slimību risku:

- dzeramais ūdens un minerālūdens jālieto tikai no rūpnieciski ražotām pudelēm;
- drīkst izmantot vienīgi rūpnieciski ražotu/fasētu ledu;
- jālieto tikai pietiekami termiski apstrādāta gaļa un zivis;
- augļi un dārzeņi jānomazgā tīrā ūdenī pirms lietošanas;
- jāizvērtē vispārīgie higiēnas apstākļi, pirms lietot vietējo pārtiku, kā svaigi spiestas sulas, dzērienus un kokteiļus;
- jāatturas lietot piesārņotu/nedrošu dzeramo ūdeni un nepietiekami pagatavotu vai nedrošu pārtiku, kas var izraisīt saindēšanos vai inficēšanos, piemēram, ar A hepatītu, vēdertīfu, ceļotāju caureju, salmonelozi, šigelozī (dizentēriju), norovīrusu, helmintiem u.c. Tādēļ nedrīkstētu iegādāties pārtikas produktus un dzērienus no ielu pārdevējiem;
- personīgā higiēna. Svarīgi ir bieži un rūpīgi mazgāt rokas, un izvairīties no kontakta ar slimiem cilvēkiem.

Brazīlija pēc ECDC klasifikācijas pieder apgabaliem, kur eksistē Zikas vīrusu pārnese (<https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/current-zika-transmission-worldwide>)

- Zikas vīruslimības profilakse (sīkāk: <https://www.spkc.gov.lv/lv/tavai-veselibai/celotajiem/get/nid/15>)